

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Εκατό χρόνια από τη
γλωσσοεκπαιδευτική
μεταρρύθμιση του 1917

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Αίθουσα Τελετών

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

12 - 13 Μαΐου 2017

Παρασκευή 12 Μαΐου 2017

- 15:00-15:30** Εγγραφές
- 15:30-16:00** Χαιρετισμοί
- 16:00-16:20** Εισαγωγή στη θεματική του Συνεδρίου
Νίκος Π. Τερζής

ΕΝΟΤΗΤΑ Ι: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΚΡΑΤΟΣ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Προεδρείο: Νίκος Π. Τερζής & Σιδηρούλα Ζιώγου

- 16:20-16:40** Παιδεία και Κόμμα: Ο Εκπαιδευτικός Δημοτικισμός στο Μεσοπόλεμο
Δημήτρης Μαυροσκούφης
- 16:40-17:00** Από το «Σολωμό» στη συνεργασία με τον Εκπαιδευτικό Όμιλο: η τολμηρή πολιτική επιλογή του Ελευθερίου Βενιζέλου ως προς το γλωσσικό ζήτημα
Στέλλα Αλιγιζάκη
- 17:00-17:20** "Καταστροφές και θρίαμβοι" στο παράδειγμα της γλωσσοεκπαιδευτικής μεταρρύθμισης-αντιμεταρρύθμισης της περιόδου 1917-1921
Σήφης Μπουζάκης
- 17:20-17:40** Εκπαιδευτικές αλλαγές, Κράτος, Εκπαιδευτικοί (1917-1924)
Παντελής Κυπριανός
- 17:40-18:00** Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα των φεμινιστικών οργανώσεων του Μεσοπολέμου και οι βενιζελικές εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις
Κατερίνα Δαλακούρα
- 18:00-18:30** Συζήτηση
- 18:30-19:00** Διάλειμμα

ΕΝΟΤΗΤΑ II: ΑΞΟΝΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΤΟΥ 1917-1920

Προεδρείο: Σήφης Μπουζάκης & Δημήτρης
Μαυροσκούφης

- 19:00-19:20** *Η πολιτικο-ιδεολογική κριτική του συντηρητικού ρεύματος για τα δημοτικιστικά σχολικά βιβλία της περιόδου 1917-1920
Δημήτρης Φ. Χαραλάμπους*
- 19:20-19:40** *Από το 'Αναγνωσματοάριον' 'Μητρός Υποθήκαι' (1896) στο Αναγνωστικό 'Τα παιδιά' (1924): Η συμμετοχή γυναικών εκπαιδευτικών στη γλωσσοεκπαιδευτική μεταρρύθμιση
Σιδηρούλα Ζιώγου-Καραστεργίου*
- 19:40-20:00** *Οι επιθεωρητές, οι δάσκαλοι και τα "Ψηλά Βουνά"
Χρήστος Τζήκας*
- 20:00-20:20** *Η πολιτική διάσταση της επιστημονικής πολυφωνικότητας στο «αλφαβητάρι με τον ήλιο»
Δημήτρης Κουτσογιάννης & Ευαγγελία Τύμπα*
- 20:20-20:40** *Συγκριτικός πολιτικός λόγος στα εκπαιδευτικά νομοσχέδια του 1913 και στην εκπαιδευτική νομοθεσία του 1917: Προτάσεις θεσμοποίησης μιας προσαρμοστικής εκπαιδευτικής αναβάθμισης
Ευαγγελία Καλεράντε*
- 20:40-21:00** **Συζήτηση**

Σάββατο 13 Μαΐου 2017

**ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΙΙ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ,
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ**

Προεδρείο: Δημήτρης Χαραλάμπους & Παντελής
Κυπριανός

- 10:00-10:20** *Εθνικός Διχασμός και
Πανεπιστήμιο Αθηνών: Η
πειθαρχική δίωξη του καθηγητή
Κωνσταντίνου Δ. Ζέγγελη
Παναγιώτης Κιμουρτζής & Βίκυ
Σιγούντου*
- 10:20-10:40** *Εκπαιδευτική πολιτική και
εκπαίδευση εκπαιδευτικών: Η
άμεση προτεραιότητα της
μεταρρύθμισης του 1917
Χρήστος Αντωνίου*
- 10:40-11:00** *Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του
1917 και η έδρα της Παιδαγωγικής
του Πανεπιστημίου Αθηνών
Δέσποινα Καρακατσάνη & Παυλίνα
Νικολοπούλου*
- 11:00-11:20** *Το ζήτημα των εισιτηρίων
εξετάσεων κατά την τριετία 1917-20
Δέσποινα Γκαρανάτσιου*
- 11:20-11:40** **Συζήτηση**
- 11:40-12:00** **Διάλειμμα**

**ΕΝΟΤΗΤΑ ΙV: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ**

Προεδρείο: Γιώργος Κόκκινος & Χρήστος Τζήκας

- 12:00-12:20** *Ελεύθεροι ή αιχμάλωτοι του
παρελθόντος; Η σχέση
παρελθόντος παρόντος στην
εκπαιδευτική δημοτικιστική σκέψη
Μαρία Ρεπούση*
- 12:20-12:40** *"Το λυκόφως των ειδώλων"
αναγκαίος όρος της ιστορικής*

αυτοσυνειδησίας; Επαναφορά στην παλιά συζήτηση για τις ιδεολογικές συντεταγμένες της σκέψης του Αλέξανδρου Δελμούζου (1880-1956)
Γιώργος Κόκκινος

12:40-13:00 Ο εθνικισμός στα σχολικά εγχειρίδια. Η μελέτη του Δημήτρη Γληνού για τα σχολικά βιβλία που γράφτηκαν μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο
Κώστας Θεριανός & Μαριάνθη Μπέλλα

13:00-13:30 Συζήτηση

«Θέματα Ιστορίας της Ελληνικής Εκπαίδευσης και Φύλο (19ος και 20ός αιώνες)»

Παρουσίαση και επίδοση τιμητικού τόμου στην

Ομότιμη Καθηγήτρια Σιδηρούλα Ζιώγου-Καραστεργίου

13:30-14:30

Για τον τόμο θα μιλήσουν οι:

- Κατερίνα Δαλακούρα
- Βασιλική Δεληγιάννη-Κουϊμτζή
- Χρήστος Τζήκας
- Βασίλης Φούκας

ΕΝΟΤΗΤΑ V: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΕΤΕΡΟΤΗΤΑ

Προεδρείο: Μαρία Ρεπούση & Σοφία Ηλιάδου-Τάχου

16:00-16:20 Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1917 και οι στόχοι των φιλελευθέρων για την «πολιτισμική αφομοίωση», την «δομική ενσωμάτωση» και την «ψυχολογική ταύτιση» των αλλόγλωσσων της Δυτικής Μακεδονίας
Σοφία Ηλιάδου-Τάχου & Ανδρέας Ανδρέου

16:20-16:40 *Η επιρροή της μεταρρύθμισης του 1917 στην εκπαίδευση των ξενόφωνων: Όψεις και αναγνώσεις Κωστής Τσιούμης*

16:40-17:00 *Η εκπαιδευτική πολιτική του Βενιζέλου προς τους ξενόφωνους πληθυσμούς των νέων χωρών στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης του 1917 Ευθυμία Παυλίδου*

17:00-17:20 **Συζήτηση**

17:20-17:40 **Διάλειμμα**

ΕΝΟΤΗΤΑ VI: ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ

Προεδρείο: Χρήστος Αντωνίου & Παναγιώτης Κιμουρτζής

17:40-18:00 *Η συμβολή του Σχολείου Εργασίας στην ελληνική εκπαίδευση κατά τον Θ. Κάστανο μετά την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1917 Αθανάσιος Τ. Καραφύλλης*

18:00-18:20 *Από την μαθητική κοινότητα στα "Ψηλά Βουνά" στις σχολικές κοινότητες του Μεσοπολέμου Βασίλης Φούκας*

18:20-18:40 *Η αποτίμηση της μεταρρύθμισης από τους πρωτεργάτες της Γιάννης Μπέτσας*

18:40-19:00 **Συζήτηση**

19:00-20:00 **Κλείσιμο του Συνεδρίου – Στρογγυλή τράπεζα**

Συνδιοργανωτές:

Κοσμητεία Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ.

Τμήμα Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής Α.Π.Θ.

Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Α.Π.Θ.

Ελληνική Εταιρεία Ιστορικών της Εκπαίδευσης (ΕΛ.Ε.Ι.Ε.)

Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος»

Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών (Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη)

Ίδρυμα Γληνού

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας «Επιστήμες της Αγωγής: Θεωρητικές, Ερευνητικές και Διδακτικές Προσεγγίσεις στην Ιστορία και στην Τοπική Ιστορία»

Χορηγοί:

Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος»

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας «Επιστήμες της Αγωγής: Θεωρητικές, Ερευνητικές και Διδακτικές Προσεγγίσεις στην Ιστορία και στην Τοπική Ιστορία»

Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας Α.Π.Θ.

Εκδόσεις Κυριακίδη

Επιστημονική Επιτροπή:

Σιδηρούλα Ζιώγου-Καραστεργίου

Σοφία Ηλιάδου-Τάχου

Δημήτρης Μαυροσκούφης

Γιάννης Μπέτσας

Γιώργος Παπαναστασίου

Νίκος Τερζής

Χρήστος Τζήκας

Βασίλης Φούκας

Δημήτρης Φ. Χαραλάμπους

Οργανωτική Επιτροπή:

Σοφία Ηλιάδου-Τάχου

Δημήτρης Μαυροσκούφης

Γιάννης Μπέτσας

Βασίλης Φούκας

Δημήτρης Φ. Χαραλάμπους

Γραμματειακή υποστήριξη:

Άννα Μαρτζιβάνου, Υποψήφια Διδάκτωρ Α.Π.Θ.

Φωτεινή Δημοπούλου, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια Α.Π.Θ.

Στέφανος Μπότης, Μεταπτυχιακός φοιτητής Α.Π.Θ.

Αγγελική-Σωτηρία Ούτσογλου, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια Α.Π.Θ.

Ελαιάνθη Ρεπανά, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια Α.Π.Θ.

Θεόδωρος Σαραϊδάρης, Μεταπτυχιακός φοιτητής Α.Π.Θ.

Δέσποινα Τσίντζα, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια Α.Π.Θ.

Προσκεκλημένοι ομιλητές – προσκεκλημένες ομιλήτριες

ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΝΔΡΕΟΥ, Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ, Καθηγητής, Α.Π.Θ.

ΣΤΕΛΛΑ ΑΛΙΓΙΖΑΚΗ, Μ.Α. Νεότερη ελληνική και ευρωπαϊκή Ιστορία, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος»

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΓΚΑΡΑΝΑΤΣΙΟΥ, Υποψήφια Διδάκτωρ, Παν. Δυτικής Μακεδονίας

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΔΑΛΑΚΟΥΡΑ, Επίκουρη Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Κρήτης

ΣΙΔΗΡΟΥΛΑ ΖΙΩΓΟΥ-ΚΑΡΑΣΤΕΡΓΙΟΥ, Ομότιμη Καθηγήτρια, Α.Π.Θ.

ΣΟΦΙΑ ΗΛΙΑΔΟΥ-ΤΑΧΟΥ, Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

ΚΩΣΤΑΣ ΘΕΡΙΑΝΟΣ, Δρ. Επιστημών της Αγωγής, Ίδρυμα Γληνού

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΛΕΡΑΝΤΕ, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Παν. Δυτικής Μακεδονίας

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗ, Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Τ. ΚΑΡΑΦΥΛΛΗΣ, Καθηγητής, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΙΜΟΥΡΤΖΗΣ, Αναπληρωτής Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΚΚΙΝΟΣ, Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ, Αναπληρωτής Καθηγητής, Α.Π.Θ.

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ, Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Πατρών

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΑΥΡΟΣΚΟΥΦΗΣ, Καθηγητής, Α.Π.Θ.

ΜΑΡΙΑΝΘΗ ΜΠΕΛΛΑ, Μ.Εδ. Ιστορία και Διδακτική της Ιστορίας, Ίδρυμα Γληνού

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΕΤΣΑΣ, Επίκουρος Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

ΣΗΦΗΣ ΜΠΟΥΖΑΚΗΣ, Ομότιμος Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Πατρών

ΠΑΥΛΙΝΑ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ, Υποψήφια Διδάκτωρ, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

ΕΥΘΥΜΙΑ ΠΑΥΛΙΔΟΥ, Υποψήφια Διδάκτωρ, Α.Π.Θ.

ΜΑΡΙΑ ΡΕΠΟΥΣΗ, Καθηγήτρια, Α.Π.Θ.

ΒΙΚΥ ΣΙΓΟΥΝΤΟΥ, Υποψήφια Διδάκτωρ, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

ΝΙΚΟΣ ΤΕΡΖΗΣ, Ομότιμος Καθηγητής, Α.Π.Θ.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΖΗΚΑΣ, Αναπληρωτής Καθηγητής, Α.Π.Θ.

ΚΩΣΤΗΣ ΤΣΙΟΥΜΗΣ, Καθηγητής, Α.Π.Θ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΤΥΜΠΑ, Υποψήφια Διδάκτωρ, Α.Π.Θ.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΦΟΥΚΑΣ, Επίκουρος Καθηγητής, Α.Π.Θ.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ Φ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ, Καθηγητής, Α.Π.Θ.

Ιστοσελίδα:

<http://100xroniameta.wixsite.com/100xroniameta>